

LIIKENNEVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/1998 vp

Hallituksen esitys kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä toukokuuta 1998 lähettänyt liikennevaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 63/1998 vp kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Harri Cavén ja hallitusneuvos Jarmo Hirsto, liikenneministeriö
- lainsäädäntöneuvos Martti Simola, oikeusministeriö

- apulaisjohtaja Kari Hakuli, Ajoneuvohallintokeskus
- toimitusjohtaja Lasse Korppi, Suomen Autokatsastus Oy
- puheenjohtaja Aarno Hannula, Autokatsastajat ry
- toiminnanjohtaja Matti Ojala, Yksityisten katsastustoimipaikkojen liitto ry
- puheenjohtaja Veijo Salmela, Suomen tieliikenneopettajien liitto edustaen myös Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:tä.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä, joka koskisi kuljettajantutkintojen ja vaarallisten aineiden ajolupakoulutukseen liittyvien kokeiden järjestämistä.

Esityksen mukaan ajoneuvohallintokeskus vastaisi toiminnasta viranomaisena. Ajoneuvohallintokeskukselle annettaisiin oikeus sopia yksityisten tai julkisten palvelujen tuottajien kanssa kyseessä olevien tehtävien hoitamisesta. Tutkinnot ja kokeet järjestettäisiin hankkimalla palvelut yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta taikka poikkeustapauksissa ajoneuvohallintokeskuksen itse hoitamana.

Sopimukset palveluyritysten tai julkisten palveluiden tuottajien kanssa olisivat alueellisia ja määräaikaaisia. Sopimuksen tehnyt palvelun tuottaja saisi yksinoikeuden toimintaan omalla alueellaan sopimuskauden ajaksi.

Sopimusten kohteeksi tulevat alueet valittaisiin siten, että palveluiden saatavuus myös syrjäisemmillä alueilla turvattaisiin ja maksut olisivat saman suuruisia joka puolella Suomea.

Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotus laiksi Autorekisterikeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi ja yhtiön eräistä tehtävistä annetun lain 6 §:n kumoamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut ja muutosehdotukset

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Liikennevaliokunta toteaa, että kuljettajantutkintojen vastaanotto on perinteisesti organisoitu autokatsastustoiminnan yhteyteen. Kuljettajantutkintotoiminnasta on Autorekisterikeskuksen liikelaitokseksi muodostamisen jälkeen vastannut Suomen Autokatsastus Oy.

Viranomaistehtäviä jatkamaan perustettiin ajoneuvohallintokeskus.

Liikennevaliokunnan käsityksen mukaan kuljettajantutkinnon vastaanottajan tehtävä on varmistaa kuljettajan tietoisuus ajoneuvon kuljettamiseen liittyvistä vaatimuksista.

Liikennevaliokunta pitää erityisen tärkeänä, että palveluiden saatavuus turvataan valtakunnallisesti ja edellyttää, että ajoneuvohallintokeskus toiminnasta vastaavana viranomaisena järjestää kuljettajantutkintotoimen. *Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi tätä koskevan lausuman.*

Liikennevaliokunta ehdottaa, että kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevaan lakiehdotukseen tehtäisiin seuraavat muutokset:

3 §. Valiokunnan käsityksen mukaan kuljettajantutkintotoiminnan jatkuvuus ja kehittäminen edellyttävät luvan määräaikaaisuuden määrittämistä. Epämääräisyys luvan pituudesta voi johtaa lupien vähäiseen hakijamäärään. Hakijoiden mahdollisimman suuri määrä turvaa paremmat

edellytykset tutkinnon vastaanottajien ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

5 §. Valiokunta ehdottaa täsmällisempää määrittelyä kuljettajantutkinnon vastaanottajasta silloin, kun kuljettajantutkinnon vastaanottajan luotettavuutta arvioidaan.

7 §. Liikennevaliokunta ehdottaa, että hallituksen esityksen sanamuotoa muutetaan säännöksen yhteensovittamiseksi voimassa olevaan lainsäädäntöön.

11 §. Valiokunta katsoo, että tietojen luovuttamisesta ajoneuvohallintokeskukselle ja ajoneuvohallintokeskuksen oikeudesta tehdä tarkastuksia tulisi säätää lailla. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan edellä mainituista valvontatoimista oli tarkoitus säätää asetuksella. Lisäksi valiokunta ehdottaa 4 momentin lisäämistä, koska viranomaisen on voitava ainakin sopimusrikkomustapauksessa purkaa sopimus.

14 §. Valiokunta ehdottaa 2 momenttiin tekniä täsmennystä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti sekä

että hyväksytään lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Laki

kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 ja 2 §
(Kuten HE)

3 §

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen

(1—3 mom. kuten HE)

Kuljettajantutkintotoimintaa koskeva sopimus tehdään vähintään kolmeksi vuodeksi ja enintään viideksi vuodeksi. (Uusi)

4 §
(Kuten HE)

5 §

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan luotettavuuden arviointi

Kuljettajantutkinnon vastaanottajaa voidaan pitää luotettavana, jos hakija, *toimiluvan haltija* tai *sen* hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies taikka muussa määräävässä asemassa oleva henkilö ei ole toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuljettajantutkintotoimintaa.

6 §
(Kuten HE)

7 §

Kuljettajantutkintoja ja ajolupakokeita vastaanottavaa henkilöä koskevat vaatimukset

Kuljettajantutkintoja ja ajolupakokeita vastaanottavan henkilön on oltava ammattitaidoltaan ja luotettavuudeltaan sopiva toimimaan tässä tehtävässä, eikä hän saa olla syyllistynyt *vakaaviin* tai toistuviin *liikenne rikoksiin* taikka muihin rikoksiin siten, että hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi toimimaan kuljettajantutkintotehtävissä.

8—10 §
(Kuten HE)

11 §

Valvonta

(1 mom. kuten HE)

Kuljettajantutkinnon vastaanottaja on velvollinen antamaan Ajoneuvohallintokeskukselle kuljettajantutkintotoiminnan valvonnassa tarvittavat tiedot. (Uusi)

Ajoneuvohallintokeskuksella on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan laissa tarkoitettua kuljettajantutkintotoimintaa. Tutkinnon vastaanottajan on järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että tarkastus voidaan asianmukaisesti suorittaa. (Uusi)

Jos kuljettajantutkinnon vastaanottaja ei täytä 4—6 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai muuten rikoo 3 § 3 mom. tarkoitettua sopimusta niin, että kuljettajantutkintotoiminnan asianmukainen hoitaminen vaarantuu, Ajoneuvohallintokeskus voi välittömästi purkaa sopimuksen. (Uusi)

12 ja 13 §
(Kuten HE)

14 §

Oikaisun hakeminen ja muutoksenhaku

(1 mom. kuten HE)

Muutoksenhausta Ajoneuvohallintokeskuksen *oikaisuvaatimusasiassa* tai tutkinnon vastaanottajana tekemään päätökseen on voimassa mitä hallintolain käyttölaissa (586/1996) säädetään.

15—18 §
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotus

*Eduskunta edellyttää, että kuljettajantut-
kintojen vastaanottopisteiden määrä tur-
vataan vähintään nykyisellä tasolla.*

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pauli Saapunki /kesk
vpj. Esko-Juhani Tennilä /va-r
jäs. Klaus Bremer /r
Tarja Filatov /sd
Seppo Kanerva /kok
Kalevi Lamminen /kok
Suvi Lindén /kok
Eero Lämsä /kesk
Kari Myllyniemi /kesk

Raimo Mähönen /sd
Tero Mölsä /kesk
Reino Ojala /sd
Tuija Maaret Pykäläinen /vihr
Pekka Saarnio /vas
Helena Vartiainen /sd
Raimo Vistbacka /ps
vjäs. Esa Lahtela /sd.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esitys laiksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä on sisällöltään pääosin onnistunut ja valiokunta on lisäksi tehnyt siihen muutamia korjauksia asiantuntijoiden lausunton pohjalta. Pelättävissä on kuitenkin, ettei lailla saavuteta toivottua lopputulosta ja tästä johtuen sen merkitys jää vähäiseksi. Suurin syy tähän lain käytännön merkityksen vähäisyyteen tulee olemaan se, että laki avaa alan kilpailulle liian nopeasti ilman, että kuljettajantutkinnon vastaanottamiseen perehdyttävää koulutusta ehdittäisiin käynnistää. Siitä puolestaan seuraa, ettei alalle ehdi muodostua aitoa ja todellista kilpailutilannetta riittävän ammattitaidon omaavien yritysten ja henkilöiden vähäisyyden takia. Tämän tosiasian ovat myös valiokunnassa kuultavina olleet asiantuntijat todenneet.

Mikäli lain voimaantuloa olisi lykätty esimerkiksi vuodella valiokunnan nyt esittämästä vuoden 1999 tammikuun ensimmäisestä päivästä, olisi maahan ehditty luoda tarpeellinen kuljettajantutkinnon vastaanottajien koulutus ja alalle olisi syntynyt uusia tätä toimintaa harjoittavia yrityksiä. Käytännössä lykkäämisestä ei olisi mitään haittaa, sillä toiminta on nykyisellään tavalla pystytty hoitamaan moitteettomasti.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan lakiehdotuksen osalta,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki**kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—17 §
(Kuten LiVM)

18 §
Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1. päivänä tammikuuta 2000.

(2 mom. kuten LiVM)

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1998

Raimo Vistbacka /ps

